

Opbrengsten oogstdialoog

16 MEI 2024

Mild Moedig Maatwerk

Over hulpverlening aan gezinnen in complexe scheidingen

Complexe scheidingen kennen veel verliezers. Niet alleen kinderen en ouders, maar ook professionals. Ze lopen er op leeg. Hulp helpt vaak niet en maakt de situatie soms alleen maar erger. Het kost handen vol belastinggeld. Wat nu?

Bij de bijeenkomst waren hulpverleners, studenten, docenten en mensen die momenteel in een scheiding zitten. Er was oog voor de stress en het verdriet die een scheiding met zich meebrengt, evenals de uitdagingen van het omgaan met een ex-partner en hulpverleners en voor de problemen waarmee cliënten en hulpverleners worden geconfronteerd, zoals lange wachtlijsten voor hulp, beperkt contact met kinderen en de moeilijkheid om begrip te tonen wanneer cliënten onaangenaam of manipulatief gedrag vertonen.

Tijdens de introductie werd de werkgroep 'Geweld in Gezinnen', die zich richt op het verbeteren van de samenwerking tussen professionals door middel van congressen, tezamen met publicaties en ontwikkeltafels beschreven. Ze benadrukte dat de stress en het verdriet die hulpverleners ervaren vaak overeenkomen met wat de scheidende partijen doormaken. De presentatie omvatte verschillende scenario's en benadrukte het belang van mildheid en moed in de omgang met complexe scheidingen. Er werd besproken hoe belangrijk het is om grenzen te stellen en om contact tussen kinderen en beide ouders te onderhouden, hoewel dit niet altijd de juiste oplossing is.

Ook werd er aandacht besteed aan verschillende vormen van persoonlijkheidsproblematiek en hoe deze de relatie tussen ouders en kinderen kunnen beïnvloeden. Er werd ook gesproken over de neiging om te snel op te schalen en het belang van het betrekken van kinderen in gesprekken. De nadruk lag op het belang van erkennen dat niet alle ouders gelijk zijn in hun gedrag en dat sommige ouders extra ondersteuning nodig kunnen hebben.

De presentatie eindigde met een discussie over het belang van het betrekken van het netwerk in deze situaties en de noodzaak om te blijven proberen het contact tussen kind en ouder te herstellen. Er werd benadrukt dat het essentieel is om te blijven spreken en te blijven leren en dat het belangrijk is om het netwerk te betrekken in deze situaties, aangezien zij vaak ook met de handen in het haar zitten. Er werd ook gesproken over de twijfel tussen internaliserende en externaliserende manieren van omgaan met de situatie, die elkaar afwisselen, net als in het rouwproces.

Na de plenaire start gingen de aanwezigen uiteen in kleinere groepen om de volgende drie vragen te bediscussiëren:

1. Zijn de scenario's herkenbaar en lijkt de indeling helpend in de praktijk? Zo niet hoe wel?
2. Wat zouden professionals als zij te maken hebben met mensen in complexe scheiding vooral niet moeten doen? Bij welke van de scenario's komen die vooral voor?
3. Wat moeten ze wél doen? Hoe ziet mild, moedig maatwerk er concreet uit?

Een greep uit één van de discussiegroepjes

Een mooie bijeenkomst hadden we in groep 3. We spraken onder meer over scenario 2, waarvan de ontwikkeltafel twee varianten presenteerde; een ouder zoekt het conflict op een internaliserende manier versus een externaliserende manier. Er werd ingebracht dat dat niet altijd zo duidelijk te onderscheiden is en ook in de tijd kan veranderen. Iemand kan eerst meer sub assertief reageren en in een latere fase (van rouw) meer agressief. Wel kan het een andere benadering vragen.

Ook spraken we over het belang van het netwerk betrekken en ook hoe lastig dat soms is. Geven ouders toestemming? Kost het niet teveel tijd? Tegelijkertijd gooit het netwerk vaak olie op het vuur en kan de brand niet geblust worden als zij niet ook mee veranderen. Wat lastig is, want ook in het netwerk zijn de loyaliteitsbanden sterk. Als ervaringsdeskundige in het netwerk verkenden we ook de lastigheden van die positie; mag ik me er wel mee bemoeien? Het vraagt moed om het netwerk te betrekken en moed om je er mee te 'bemoeien' als persoon uit het netwerk.

Tenslotte bespraken we ook nog of je met twee of met een ouder aan de slag gaat. Alleen met de ouder die zich aanmeldt? Hoe voorkom je dan dat de partner die als tweede gesproken wordt zich al automatisch op 1-0 achter voelt staan?

Of liever de eerste keer alle twee zodat je ook de dynamiek tussen de ex-partners kunt ervaren? En probeer jij dan de andere ouder te motiveren of laat je de andere ouder dat doen? Een van ons gaat gewoon aan de slag met degene die wil, ook als de andere ouder niet wil. Ook om te voorkomen dat degene die niet wil, bepaalt wat er gebeurt.

Resultaten van de bijeenkomst

Ter reflectie op de besproken onderwerpen zijn er 3 vragen gesteld aan de deelnemers:

1. Welke inzichten heb je opgedaan?
2. Wat neem je je concreet voor?
3. Wat geef je de organisatoren Angèle en Renske mee? Wat wil je nog meer kwijt?

Hieruit kwamen waardevolle antwoorden, hieronder samengevat.

De deelnemers geven aan meer geleerd te hebben over het werkveld en de verschillende scenario's van scheidingen en de valkuilen die daarbij horen. Het uitwisselen van ervaringen vanuit de praktijk was daarbij waardevol. Er was veel herkenning in de voorbeelden en het moeten loskomen van gebaande paden; zoals het belang van positionering, het stellen van grenzen en het niet vergeten van het kind. Er werd gesproken over de verschillende vormen van conflicten, het inzetten van het netwerk, en het onderscheid tussen scenario's.

Het kwam naar voren dat we in de keten zoekend zijn, dat er nog veel meer mogelijk is, en dat collega's van andere organisaties veel kennis hebben maar ook evenveel frustratie ervaren. Het is goed om elkaar meer op te zoeken en samen te werken in de keten. Communicatie tussen instanties is heel belangrijk.

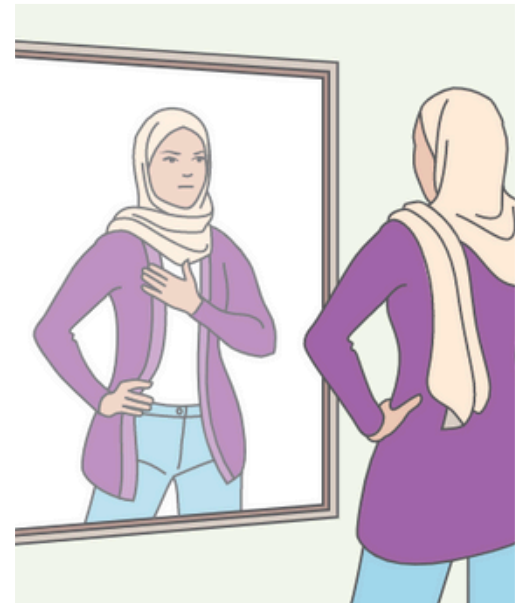
Maar we mogen ook best trots zijn dat we al moedig zijn en durven. Het is ook belangrijk om anderen te laten weten dat het ook anders kan zijn en ze bewust te maken van diverse werkwijzen. Zoals het belang van verwachtingsmanagement, niet alleen naar ouders maar ook naar collega's of organisaties. En dat het betrekken van het netwerk een belangrijke, maar ook een spannende tool kan zijn. Het netwerk heeft het ook moeilijk, en hoe gaat het netwerk om met dilemma's tussen gescheiden ouders en betrokken kinderen. Of dat ouderschapsbemiddeling niet altijd passend is. Want ouders moeten niet per definitie met elkaar communiceren en om de tafel; solo parallel ouderschap kan bij bepaalde complexe scheidingen juist de oplossing zijn. De valkuil voor hulpverleners is dat hulpverleners alert moeten zijn zodra ze ingezet worden om regie te hebben over de situatie. Er moet voorkomen worden dat de hulpverlener wordt opgezet tegen ex-partner.

De deelnemers van de bijeenkomst hebben verschillende actiepunten en voornemens geformuleerd. Ze willen genuanceerder omgaan met scheidingen, beter analyseren, het proces vertragen en overwegen om online met ouders te praten. Ze willen zich verder verdiepen in de materie, alert blijven op ontwikkelingen, en meer contact zoeken met elkaar. Ze willen ook het netwerk meer betrekken en scenario's delen in hun team.

Ze willen buiten de bestaande oplossingen kijken en andere middelen inzetten. Ze willen hun kennis over intieme terreur en een passend beleid verder verspreiden. Ze willen nieuwe inzichten blijven opdoen en bijhouden. Ze willen parallellen blijven zien tussen interactie gezinsleden, professionals en organisaties. Ze willen aan verwachtingsmanagement doen en meer het netwerk inschakelen. Ze willen hun inzichten delen binnen de organisatie en deze concretiseren.

Ze willen naast hun huidige werkzaamheden, bewust zijn in welk scenario de casus zit. Ze willen blijven delen en de ontwikkelingen bijhouden. Ze willen een brede betrokkenheid hebben, samen optrekken, en kritisch blijven naar hun eigen werk en dat van hun netwerkpartners. Ze willen de tijd nemen en niet te snel knopen doorhakken. Ze willen in gesprek blijven met collega's om gezamenlijk tot nieuwe inzichten te komen.

Voor de voortzetting van dit initiatief was er bij de deelnemers interesse in deelname aan de ontwikkeltafel en ook in volgende online bijeenkomsten. Ze willen dat dit vaker wordt gedaan en dat de ontwikkeltafel of iets dergelijks wordt voortgezet. Het is heel fijn om met elkaar te sparren en nog meer uit te dragen, bijvoorbeeld in een platform zodat er meer uitwisseling kan zijn. Het zou mooi zijn als de 'hoe dan wel' verder wordt uitgebreid met concrete interventies; oefeningen voor geweldloze communicatie, de wettelijke impact bij ouderverstoting, ondersteunen van de hulpverlener bij conflictgedrag van ouders, en aandacht voor ouders met persoonlijke problemen.

Tips

- ➔ Ga aan de slag met werkvormen als de Reflectiewijzer of Intervisie buiten je bubbel via de website [Lerend Jeugd domein](#)
- ➔ Volg ons op [LinkedIn](#)